

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

8 päivänä heinäkuuta 2014*

Meriliikenne — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Asetus (ETY) N:o 4055/86 —
Soveltaminen Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen sopimuspuolina olevista valtioista tai
kyseisiin valtioihin kolmannen maan lipun alla purjehtivilla aluksilla harjoitettavaan liikenteeseen —
Työtaistelutoimet, joihin on ryhdytty tällaisen valtion satamissa kyseisillä aluksilla työskentelevien
kolmansien maiden kansalaisten hyväksi — Se, että kyseisten työntekijöiden kansalaisuus ja kyseisten
alusten kansallisuus eivät vaikuta unionin oikeuden soveltamiseen

Asiassa C-83/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Arbetsdomstolen
(Ruotsi) on esittänyt 14.2.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen
19.2.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Fonnship A/S

vastaan

Svenska Transportarbetareförbundet ja

Facket för Service och Kommunikation (SEKO),

ja

Svenska Transportarbetareförbundet

vastaan

Fonnship A/S,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat
A. Tizzano, M. Ilešič (esittelevä tuomari), T. von Danwitz, C. G. Fernlund ja J. L. da Cruz Vilaça sekä
tuomarit J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.1.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Fonnship A/S, edustajanaan advokat L. Boman,
- Svenska Transportarbetareförbundet ja Facket för Service och Kommunikation (SEKO), edustajanaan advokat I. Otken Eriksson,
- Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk ja U. Persson,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään S. Chala ja E.-M. Mamouna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J. Enegren, L. Nicolae ja H. Tserepa-Lacombe,
- EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään X. Lewis ja M. Moustakali,

kuultuaan julkisasiamiehen 1.4.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen 22.12.1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4055/86 (EYVL L 378, s. 1 ja oikaisu EYVL 1987, L 93, s. 17) 1 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Fonnship A/S (jäljempänä Fonnship), joka on Norjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, ja Svenska Transportarbetareförbundet (Ruotsin kuljetusalan työntekijöiden ammattiliitto, jäljempänä ST) ja Facket för Service och Kommunikation (Palvelu- ja viestintäalan ammattiliitto, jäljempänä SEKO), jotka ovat kaksi Ruotsin oikeuden mukaan perustettua ammattiliittoa, ja toisaalta ensiksi mainittu ammattiliitto ja Fonnship ja jotka koskevat työtaistelutoimia, joiden väitettiin haitanneen Fonnshipille kuuluvalla aluksella, joka purjehtii Panaman lipun alla, toteutettua palvelujen tarjoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan talousalueesta tehty sopimus

- 3 Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Säädökset, joihin tämän sopimuksen liitteissä – – viitataan taikka jotka sisältyvät niihin, sitovat sopimuspuolia, ja ne ovat osa tai ne saatetaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä seuraavasti:

- a) ETY:n asetuksia vastaavat säädökset saatetaan sellaisinaan osaksi sopimuspuolten oikeusjärjestystä;
– –”

- 4 ETA-sopimuksen 47 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen sovelletaan 48–52 artiklaa.

2. Erityismääräykset kaikista liikennemuodoista ovat liitteessä XIII.”

- 5 ETA-sopimuksen liitteen XIII V jaksoon, jonka otsikko on ”Meriliikenne”, on sisällytetty asetus N:o 4055/86.

Asetus N:o 4055/86

- 6 Asetuksen N:o 4055/86 johdanto-osan seitsemännessä, kahdeksannessa ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan, että ”-- konferenssin ulkopuolella olevien linjavarustamoiden toimintaa ei tulisi estää, jos ne noudattavat rehellisen kilpailun periaatetta --”, että ”jäsenvaltiot vahvistavat sitoutumisensa vapaaseen kilpailuympäristöön, joka on -- irtolastin kuljetuksille olennainen piirre” ja että ”yhteisön varustamot joutuvat yhä useampien kolmansien maiden asettamien uusien rajoitusten kohteeksi --”.
- 7 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 12. perustelukappaleen mukaan ”yhteisön merenkulkuelinkeinon rakenteen perusteella on tarkoituksenmukaista, että tämän asetuksen säännökset koskevat myös niitä jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, sekä niitä varustamoja, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, mutta joissa jäsenvaltion kansalaisilla on määräysvalta, jos näiden kansalaisten tai varustamojen alukset on rekisteröity jäsenvaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti”.
- 8 Saman asetuksen 1 artiklan 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Vapaus tarjota jäsenvaltioiden välisiä merikuljetuspalveluja sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä meriliikenteen alan palveluja koskee niitä jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat muusta jäsenvaltiosta kuin se, jolle palvelut on tarkoitettu.

2. Tämän asetuksen säännökset koskevat myös niitä jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, sekä niitä [varustamoja], jotka ovat sijoittautuneet yhteisön ulkopuolelle, mutta joissa jäsenvaltion kansalaisilla on määräysvalta, jos näiden kansalaisten tai varustamojen alukset on rekisteröity jäsenvaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti.

3. [ETA-]sopimuksen 55–58 -- artiklaa [joista on tullut EY:n perustamissopimuksen 55 artikla, josta on tullut EY 45 artikla, EY:n perustamissopimuksen 56 ja 57 artikla, joista on muutettuina tullut EY 46 ja EY 47 artikla, ja EY:n perustamissopimuksen 58 artikla, josta on tullut EY 48 artikla] sovelletaan asioihin, joista tässä asetuksessa säädetään.”

Ruotsin oikeus

- 9 Ruotsin perustuslaissa taataan oikeus ryhtyä työtaistelutoimiin, jollei laissa säädetystä rajoituksista muuta johdu.
- 10 Yhteistoimintalaissa (1976:580) (lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet), joka on annettu 10.6.1976, on sääntöjä, joita sovelletaan järjestäytymis- ja neuvotteluoikeuteen, työehtosopimuksiin, kollektiivisten työriitojen sovitteluun ja työrauhavelvoitteeseen, ja se sisältää säännöksiä, joilla rajoitetaan oikeutta ryhtyä työtaistelutoimiin.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymys

- 11 Fonnship on Norjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Fønnesissa (Norja). Se omisti pääasioiden kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, vuosina 2001–2003, M/S Sava Star -aluksen (jäljempänä Sava Star).

- 12 Kyseinen alus on irtolastialus, joka kulki kyseisenä ajanjaksona pääasiassa ETA-sopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden välillä. Se oli rekisteröity Panaman alusrekisteriin ja purjehti näin ollen Panaman lipun alla. Sen miehistöön kuului neljä päällystöön kuuluvaa henkilöä, jotka olivat Puolan kansalaisia, ja kaksi matruusia, jotka olivat Venäjän kansalaisia. Fonnship oli kyseisen miehistön työnantaja.
- 13 Fonnshipin mukaan kyseisten miehistön jäsenten palkkoja säänneltiin sen ja venäläisen ammattiliiton, jonka nimi on englanniksi käännettynä ”Murmansk Area Committee of Seamen’s Union”, välisellä työehtosopimuksella. Saman yhtiön mukaan kyseiset palkat, jotka olivat matruusien osalta noin 550 Yhdysvaltain dollaria (USD) kuukaudessa, vastasivat International Transport Workers’ Federationin (Kansainvälinen kuljetustyöntekijöiden liitto) suosittelemia palkkoja tai jopa ylittivät ne.
- 14 ST, joka kuitenkin katsoi, että Sava Starin miehistön palkat eivät olleet kohtuullisia, vaati 26.10.2001, jolloin kyseinen alus oli Holmsundin satamassa (Ruotsi), että Fonnship tekee International Transport Workers’ Federationin hyväksymän työehtosopimuksen (niin sanottu ”Special Agreement” -sopimus). Sen jälkeen, kun Fonnship oli torjunut tämän vaatimuksen, ryhdyttiin työtaistelutoimiin, jotka toteutettiin etenkin kieltäytymällä suorittamasta kyseisen aluksen lastausta ja lastin purkamista.
- 15 Fonnshipin ja ST:n välillä allekirjoitettiin 29.10.2001 ”Special Agreementin” muodossa oleva työehtosopimus (jäljempänä vuoden 2001 sopimus). Fonnship maksoi ST:lle kyseisen sopimuksen määräyksen, joka koskee jäsenmaksuja ja solidaarisuusrahastoon suoritettavia maksuja, mukaisesti 1 794 USD:a. Sava Starin kapteeni laati vastalauseen ja miehistön jäsenet allekirjoittivat asiakirjan, jossa he ilmoittivat, että he eivät hyväksyneet toimia, joihin ST oli ryhtynyt. Tämän jälkeen alus pääsi lähtemään Holmsundin satamasta.
- 16 Fonnship nosti 29.1.2002 Arbetsdomstolenissa kanteen ST:tä vastaan ja vaati, että ST veloitetaan yhtiöltä maksamaan Fonnshipille takaisin 1 794 USD:a ja toisaalta maksamaan Fonnshipille noin 10 000 USD:n suuruinen summa vahingonkorvauksena edellä mainituista työtaistelutoimista aiheutuneesta vahingosta.
- 17 ST nosti 8.3.2002 Arbetsdomstolenissa kanteen Fonnshipia vastaan ja vaati, että kyseinen yhtiö veloitetaan maksamaan ST:lle 10 000 USD:a vahingonkorvauksena vuoden 2001 sopimuksen rikkomisesta. ST:n mukaan Fonnship oli 5.3.2002, jolloin alus oli Reykjavikin satamassa (Islanti), vuoden 2001 sopimuksen vastaisesti kieltäytynyt sallimasta sitä, että ammattiliiton valtuutettu edustaja tutustuu tiettyihin asiakirjoihin ja että kyseinen henkilö ottaa yhteyttä miehistöön.
- 18 Sava Star oli 18.2.2003 Köpingin satamassa (Ruotsi). Vuoden 2001 sopimus oli lakannut olemasta voimassa. SEKO vaati – samalla tavoin kuin ST oli vaatinut vuonna 2001 –, että Fonnship allekirjoittaa ”Special Agreementin”. Työtaistelutoimiin ryhtymisen jälkeen tällainen työehtosopimus allekirjoitettiin 19.2.2003 (jäljempänä vuoden 2003 sopimus). Fonnship maksoi vuoden 2003 sopimuksen mukaisesti SEKOLLE 1 794 USD:a ”palvelumaksuina” ja solidaarisuusrahastoon suoritettavina maksuina. Miehistön jäsenet allekirjoittivat vastalauseen. Tämän jälkeen alus pääsi lähtemään kyseisestä satamasta.
- 19 Fonnship nosti 11.3.2003 Arbetsdomstolenissa kanteen SEKOa vastaan ja vaati, että kyseinen ammattiliitto veloitetaan yhtiöltä maksamaan Fonnshipille takaisin 1 794 USD:a ja toisaalta maksamaan Fonnshipille 6 000 euroa vahingonkorvauksena edellä mainituista työtaistelutoimista aiheutuneesta vahingosta.
- 20 ST nosti 17.6.2003 Arbetsdomstolenissa kanteen Fonnshipia vastaan ja vaati, että kyseinen yhtiö veloitetaan maksamaan ST:lle noin 256 000 USD:n suuruinen summa vahingonkorvauksena siitä, että yhtiö ei ollut maksanut vuoden 2001 sopimuksen voimassaoloaikana palkkoja kyseisen sopimuksen mukaisesti. Kyseinen summa vastaa Fonnshipin miehistölle maksamien palkkojen ja kyseisen sopimuksen mukaisten palkkojen välistä erotusta.

- 21 Neljässä Arbetsdomstolenissa vireillä olevassa asiassa Fonnship väittää, että vuoden 2001 ja vuoden 2003 sopimukset eivät sitoneet sitä ja että ST:n ja SEKOn on maksettava sille vahingonkorvausta eikä päinvastoin. Se vetoaa tässä yhteydessä yhtäältä näiden kahden sopimuksen pätemättömyyteen sekä suostumuksen puuttumisen että kohtuuttomien sopimusehtojen perusteella ja toisaalta kyseisten sopimusten allekirjoittamiseen johtaneiden työtaistelutoimien laittomuuteen.
- 22 Arbetsdomstolen katsoo, että kyseisten työtaistelutoimien laillisuutta koskeva kysymys on pääasioiden ratkaisun kannalta ratkaiseva ja että tähän kysymykseen vastaamiseksi sen on selvitettävä, onko työtaistelutoimia koskeva Ruotsin oikeus yhdenmukainen palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien unionin oikeussääntöjen kanssa. Koska osapuolet ovat kuitenkin eri mieltä siitä, voivatko nämä säännöt olla merkityksellisiä pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa kyseinen alus purjehtii Panaman lipun alla, tämä unionin oikeuden soveltamista koskeva kysymys on kyseisen tuomioistuimen mukaan tutkittava ensiksi.
- 23 Tässä tilanteessa Arbetsdomstolen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Voidaanko palvelujen, meriliikennepalvelujen, vapaata liikkuvuutta koskevia ETA-sopimuksen määräyksiä – joita vastaavat määräykset sisältyvät EY:n perustamissopimukseen – soveltaa yhtiöön, jonka kotipaikka on EFTA-valtiossa [Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvassa valtiossa], siltä osin kuin kyse on sen toiminnasta, joka muodostuu aluksella, joka on rekisteröity [Euroopan yhteisön] tai ETA:n ulkopuolella sijaitsevassa kolmannessa valtiossa eli joka purjehtii tällaisen kolmannen valtion lipun alla, [Euroopan yhteisön] jäsenvaltioon tai EFTA-valtioon suoritettavista liikennepalveluista?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 24 Asetuksen N:o 4055/86 säännökset ovat erottamaton osa kaikkien ETA-sopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden oikeusjärjestystä ETA-sopimuksen 7 artiklan a alakohdan ja ETA-sopimuksen liitteen XIII nojalla. Kyseiseen asetukseen ja kyseisiin ETA-sopimuksen määräyksiin sisältyy sääntöjä, jotka koskevat ETA-sopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden välisten ja viimeksi mainittujen ja kolmansien maiden välisten meriliikennealan palvelujen tarjoamisen vapauden sovellettavuutta (ks. vastaavasti tuomio Corsica Ferries (France), C-49/89, EU:C:1989:649, 13 kohta; tuomio komissio v. Italia, C-295/00, EU:C:2002:100, 9 kohta ja tuomio Sea-Land Service ja Nedlloyd Lijnen, C-430/99 ja C-431/99, EU:C:2002:364, 30 kohta).
- 25 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritellään, mitkä toimijat kuuluvat palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näin ollen kysymyksellään, onko asetuksen N:o 4055/86 1 artiklaa tulkittava siten, että yhtiö, joka on sijoittautunut ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon ja joka omistaa kolmannen maan lipun alla purjehtivan aluksen, jolla meriliikennepalveluja tarjotaan ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevasta valtiosta tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, voi vedota palvelujen tarjoamisen vapautteen kyseistä taloudellista toimintaa harjoittaessa.
- 27 Fonnship, Kreikan hallitus ja Euroopan komissio katsovat, että kyseiseen kysymykseen on vastattava myöntävästi. EFTAn valvontaviranomainen yhtyy tähän näkemykseen, mutta toteaa kuitenkin, että on tarkistettava, että yhtiö, joka vetoaa palvelujen tarjoamisen vapautteen, eli käsiteltävissä asioissa Fonnship, on tosiasiallisesti kyseisten palvelujen tarjoaja.

- 28 ST:n ja SEKOn mukaan esitettyyn kysymykseen on vastattava kieltävästi. Kun alus purjehtii kolmannen maan lipun alla, kyseisen aluksen miehistön työoloilla ja työtaistelutoimilla, joihin niiden parantamiseksi on ryhdytty, ei ole mitään liityntää unionin oikeuteen ja niitä ei voida näin ollen tutkia unionin oikeuden kannalta.
- 29 ST ja SEKO kiistävät lisäksi sen, että Fonnshipia voidaan pitää ETA:han sijoittautuneena meriliikennepalvelujen tarjoajana. Niillä on hallussaan tietoja, joiden mukaan Fonnship oli antanut Sava Starin sellaisen toisen yhtiön käyttöön, joka oli – vaikka se olikin Norjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö – Panamaan sijoittautuneen yhtiön määräysvallassa.
- 30 Ruotsin hallituksen mukaan asetuksen N:o 4055/86 1 artiklaa on tulkittava varovaisesti, kun kyse on ETA:han sijoittautuneista yhtiöistä, jotka käyttävät kolmansien maiden lippuja, jotta ne voivat poiketa sellaisista työoloista, jotka ovat tavanomaisia ETA:ssa.
- 31 Kun kyseisen aluksen miehistön jäsenet ovat kolmansien maiden kansalaisia, tämä seikka voi Ruotsin hallituksen mukaan myös sulkea pois sen, että asetusta N:o 4055/86 sovelletaan kyseisellä aluksella harjoitettavaan liikenteeseen.
- 32 Aluksi on todettava, että asetuksen N:o 4055/86 1 artiklan sanamuodosta ja rakenteesta ilmenee, että kun kyseisessä artiklassa määritellään meriliikennealan palvelujen tarjoamisen, joka suoritetaan ETA-sopimuksen sopimuspuolina olevista valtioista tai ETA-sopimuksen sopimuspuolina oleviin valtioihin, vapauden henkilöllinen soveltamisala, siinä yksilöidään kaksi henkilöryhmää, jotka kuuluvat – jos tietyt ehdot täyttyvät – kyseisen palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin, eli yhtäältä ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaiset, jotka ovat sijoittautuneet ETA:han, ja toisaalta ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaiset, jotka ovat sijoittautuneet kolmanteen maahan, ja varustamot, jotka ovat sijoittautuneet kolmanteen maahan ja joissa ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaisilla on määräysvalta.
- 33 Seuraavaksi asetuksen N:o 4055/86 johdanto-osan 7., 8., 9. ja 12. perustelukappaleesta ja kyseisen asetuksen valmisteluasiakirjoista, sellaisina kuin ne on esitetty unionin tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa, ilmenee, että kun unionin lainsäätäjä on sisällyttänyt kyseiseen henkilölliseen soveltamisalaan jäsenvaltion kansalaiset, jotka ovat sijoittautuneet kolmanteen maahan tai joiden määräysvallassa on kolmanteen maahan sijoittautunut varustamo, se on halunnut varmistautua siitä, että huomattava osa jäsenvaltion kansalaisten hallussa olevasta kauppalaivastosta kuuluu kyseisellä asetuksella toteutetun meriliikennealan vapauttamisen piiriin, jotta jäsenvaltioiden varustamot voivat selviytyä paremmin muun muassa kolmansien maiden asettamista rajoituksista.
- 34 Lopuksi kyseinen lainsäätäjä on asettanut liityntää koskevan vaatimuksen, kun se on säättänyt siten, että se on käyttänyt asetuksen N:o 4055/86 1 artiklan 2 kohdassa ilmaisua ”jos näiden kansalaisten tai varustamojen alukset on rekisteröity [ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa] valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti”, että ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaiset, jotka toimivat kolmannessa maassa sijaitsevasta toimipaikasta käsin, jäävät palvelujen tarjoamisen vapauden ulkopuolelle, jos heidän aluksensa eivät purjehdi kyseisen valtion lipun alla.
- 35 Se, että saman artiklan 1 kohtaan ei sisälly samankaltaista vaatimusta ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaisille, jotka toimivat ETA:ssa sijaitsevasta toimipaikasta käsin, osoittaa, että lainsäätäjä on katsonut, että kyseisellä henkilöryhmällä on riittävän läheinen liityntä ETA:n oikeuteen, jotta se kuuluu kyseisen asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan, siitä riippumatta, minkä maan lipun alla kyseisten henkilöiden alukset purjehtivat (ks. vastaavasti tuomio Corsica Ferries, C-18/93, EU:C:1994:195, 29 kohta).

- 36 Kun tämä ero otetaan huomioon, siinä tapauksessa, että ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalainen, joka on sijoittautunut ETA:han, tai ETA:han sijoittautunut yhtiö vetoaa asetuksen N:o 4055/86 1 artiklan 1 kohtaan riita-asiassa, joka koskee sitä, kuuluvatko kolmannen maan lipun alla purjehtivalla aluksella suoritettut meriliikennepalvelut palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin, on tarkastettava, voidaanko kyseistä kansalaista tai kyseistä yhtiötä pitää kyseisten palvelujen tarjoajana.
- 37 Ei nimittäin voi olla olemassa sellaisia tilanteita, joissa varustamo, joka on sijoittautunut kolmanteen maahan ja joka tarjoaa meriliikennepalveluja ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevista valtioista tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena oleviin valtioihin kolmannen maan lipun alla purjehtivilla aluksilla, kuuluu – siitä huolimatta, että se ei täytä asetuksen N:o 4055/86 1 artiklan 2 kohdassa vahvistettua liittymistä koskevaa vaatimusta – palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin sen perusteella, että se vaatii palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin kuulumista sen määräysvallassa olevan, ETA:han sijoittautuneen yhtiön kautta sillä verukkeella, että kyseinen yhtiö on kyseisten palvelujen tarjoaja, vaikka todellisuudessa kyseinen varustamo tarjoaa näitä palveluja.
- 38 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 44–50 kohdassa, yhtiön on – jotta sitä voidaan pitää meriliikennepalvelujen tarjoajana – käytettävä alusta, jolla kyseistä liikennettä harjoitetaan.
- 39 Käsiteltävissä asioissa Fonnship on väittänyt vastauksena tämän tuomion 29 kohdassa mainittuihin ST:n ja SEKOn väitteisiin, että se käytti itse Sava Staria merkityksellisenä ajanjaksona. Kyseisen väitteen paikkansapitävyyden arviointi kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen yksinomaisen toimivallan piiriin.
- 40 Jos oletetaan, että kyseisestä arvioinnista seuraa, että Fonnshipia on pidettävä pääasioissa kyseessä olevien meriliikennepalvelujen tarjoajana, tämän perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätyy – koska on riidatonta, että kyseisten palvelujen vastaanottajat olivat käsiteltävissä asioissa sijoittautuneet muuhun ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon kuin Norjan kuningaskuntaan – näin ollen siihen, että kyseinen yhtiö kuuluu kyseisiin asioita ratkaistaessa asetuksen N:o 4055/86 henkilölliseen soveltamisalaan kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 41 Tässä tapauksessa kaikki rajoitukset, joilla on ilman objektiivisia perusteita estetty kyseisten palvelujen tarjontaa, haitattu sitä tai tehty se vähemmän houkuttelevaksi, on todettava unionin oikeuden vastaisiksi. Silloin, kun asetusta N:o 4055/86 sovelletaan, sillä nimittäin pannaan täytäntöön palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat perustamissopimuksen määräykset ja siihen liittyvä oikeuskäytäntö (tuomio komissio v. Ranska, C-381/93, EU:C:1994:370, 13 ja 16 kohta; tuomio komissio v. Italia, EU:C:2002:100, 9 ja 10 kohta; tuomio Sea-Land Service ja Nedlloyd Lijnen, EU:C:2002:364, 31 ja 32 kohta; tuomio Geha Naftiliaki ym., C-435/00, EU:C:2002:661, 20 ja 21 kohta ja tuomio komissio v. Espanja, C-18/09, EU:C:2010:58, 12 kohta). Kyseiseen oikeuskäytäntöön kuuluu tuomioon Laval un Partneri (C-341/05, EU:C:2007:809) perustuva oikeuskäytäntö, joka koskee työtaistelutoimien yhteensopivuutta palvelujen tarjoamisen vapauden kanssa.
- 42 Asetuksen N:o 4055/86 soveltamiseen ei vaikuta mitenkään se, että kyseistä meriliikennettä harjoittava alus, jossa työskentelee työntekijöitä, joiden hyväksi kyseisiin toimiin on ryhdytty, purjehtii kolmannen maan lipun alla, eikä se, että aluksen miehistön jäsenet ovat – kuten käsiteltävissä asioissa – kolmansien maiden kansalaisia.
- 43 Jotta asetuksen N:o 4055/86 1 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa, on nimittäin riittävää, että meriliikennepalvelun tarjoaja on ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalainen, joka on sijoittautunut muuhun ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon kuin kyseisen palvelun vastaanottajan valtioon.
- 44 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 4055/86 1 artiklaa on tulkittava siten, että yhtiö, joka on sijoittautunut ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon ja joka omistaa kolmannen maan lipun alla purjehtivan aluksen, jolla

meriliikennepalveluja tarjotaan kyseisen sopimuksen sopimuspuolena olevasta valtiosta tai kyseisen sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, voi vedota palvelujen tarjoamisen vapauteen sillä ehdolla, että kyseistä yhtiötä voidaan sen takia, että se käyttää kyseistä alusta, pitää kyseisten palvelujen tarjoajana ja että kyseisten palvelujen vastaanottajat ovat sijoittautuneet muihin kyseisen sopimuksen sopimuspuolina oleviin valtioihin kuin siihen, johon kyseinen yhtiö on sijoittautunut.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen 22.12.1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4055/86 1 artiklaa on tulkittava siten, että yhtiö, joka on sijoittautunut Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon ja joka omistaa kolmannen maan lipun alla purjehtivan aluksen, jolla meriliikennepalveluja tarjotaan kyseisen sopimuksen sopimuspuolena olevasta valtiosta tai kyseisen sopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, voi vedota palvelujen tarjoamisen vapauteen sillä ehdolla, että sitä voidaan sen takia, että se käyttää kyseistä alusta, pitää kyseisten palvelujen tarjoajana ja että kyseisten palvelujen vastaanottajat ovat sijoittautuneet muihin kyseisen sopimuksen sopimuspuolina oleviin valtioihin kuin siihen, johon kyseinen yhtiö on sijoittautunut.

Allekirjoitukset